

Kommunal Rapport

ANALYSE | ENDELIGE TALL
7. juli 2017

Førde

47 % av nøkkeltallene er forbedret siste år

nr. 20 justert for inntektsnivå

Nøkkeltallene er langt bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.

Annonse

90 | KBN Kommunalbanken
ÅR | Norge

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010-2017

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene. Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nøkkeltallene alene	82	178	97	192	81	25	7	40
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	65	121	71	145	38	10	5	20
Rangering inntektsnivå	261	261	244	267	265	274	257	298
Grunnskole	27	48	1	18	3	1	7	8
Pleie og omsorg	63	151	192	351	213	17	31	335
Barnevern	329	374	407	352	321	221	205	230
Barnehage	297	230	129	173	175	112	124	122
Helse			239	196	261	194	74	51
Sosial	199	317	334	352	286	317	288	258
Kultur		249	362	358	212	189	164	198
Økonomi	228	337	403	395	392	296	248	203
Kostnadsnivå		50	199	109	143	194	207	186
Miljø og ressurser	243		347	337	260	96	219	180
Saksbehandling			186	272	232	120	200	66
Vann, avløp og renovasjon			315	257	123	164	117	197

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nøkkeltallene alene	127	134	194	102	53	21	17	40
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	73	75	156	65	24	9	11	20
Grunnskole		3	2	1	2	5	7	8
Pleie og omsorg	116	199	230	199	161	145	75	335
Barnevern	371	376	396	352	283	207	172	230
Barnehage	181	152	155	200	135	56	183	122
Helse	282	354	389	379	277	139	102	51
Sosial	206	302	339	329	316	315	249	258
Kultur	289	277	266	321	180	192	188	198
Økonomi	93	177	329	326	262	287	261	203
Kostnadsnivå			265	239	198	210	209	186
Miljø og ressurser	214	239	262	158	41	23	43	180
Saksbehandling	246	163	232	163	224	89	168	66
Vann, avløp og renovasjon	63	89	102	184	123	115	226	197

Plasseringene i denne tabellen er oppdatert med nøkkeltallene som er brukt i 2017-barometeret. Plasseringene vil derfor AVVIKE fra det som ble rapportert for ett eller flere år siden. På den annen side er tidsserien så sammenliknbar som det er mulig å få den.

Hovedanalyse – 7. juli 2017 (endelig versjon)

Førde havner på en 20. plass i Kommunebarometeret 2017 fra Kommunal Rapport. Da har vi korrigert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Nøkkeltallene er samlet sett meget gode målt mot resten av landet.

Førde er helt i toppsjiktet innen grunnskole. Kommunen er også inne på Topp 100-lista hva gjelder helse og saksbehandling.

Kommunen har sin svakeste plassering innen pleie og omsorg (335. plass).

Hvis vi ser bort fra kommunenes ulike økonomiske utgangspunkt, kommer Førde på en 40. plass. Nøkkeltallene er langt bedre enn økonomiske forutsetninger skulle tilsi.

Grunnskolen: Avgangskarakterene på 10. trinn i Førde har vært ganske bra de siste årene, målt mot resten av Skole-Norge. Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er lavt målt mot de fleste andre kommuner. Frafallet for kullet som startet i 2011 (talt opp i i fjor) var omtrent som for foregående kull. Ny statistikk indikerer at skolene i kommunen bidrar ganske normalt til elevenes resultater.

Pleie og omsorg: Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen litt få plasser avsatt til demente. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Førde er 29 prosent av plassene ment for demente. Det siste året har dekningsgraden hva gjelder demensplasser blitt langt dårligere. Er det riktig? Skyldes det at flere gamle er på sykehjem, uten at kommunen har klart å øke kapasiteten? Eller er det andre forklaringer? Ifølge tall fra Helsedirektoratet er det bare 83 prosent av de med funksjonshemninger, som får bistand til å delta i arbeid og studier. Andelen er ganske høy. De beste ligger på 96 prosent. Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Førde er det 69 prosent som er i denne kategorien.

Snittet er 75 prosent. Skal andelen enda høyere opp, slik at ytterligere noen får tilbud i hjemmet i stedet?

Barnevern: Kommunen har en god statistikk for saksbehandlingen i barnevernet. Kommune-Norge har blitt bedre de siste årene, snittet er nå 86 prosent. Sett de fire siste årene under ett, er statistikken litt bedre enn i normalkommunen. Ved nyttår var andelen av sakene med tiltak i hjemmet litt lavere enn i normalkommunen.

Barnehage: Ifølge statistikken er det 6 prosent av barn født før 1. september som sto uten en barnehageplass 15. november. Det er kommunens plikt å ha plassene tilgjengelig, gitt at barna også har en faktisk rett på plass (det sier ikke statistikken direkte). En feilkilde er at søknader for plass til barn bosatt i andre kommuner, kan være inkludert i tallene. Bemanningen i barnehagene i Førde er midt på treet. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 11363 timer per årsverk. 34 prosent av andre ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er på 36 prosent. 93 prosent av barna med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Andelen er høy. Snittet for landet er 76 prosent. Ulike talletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en feilkilde.

Sosialtjeneste: Unge mottakere går litt lenger på sosialhjelp i Førde enn i normalkommunen. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. For de over 25 år er stønadstiden litt lenger enn normalen. En ganske stor andel av dem som mottar sosialhjelp, søker ikke jobb. Er det en situasjon kommunen kan bidra til å forbedre?

Kultur: Besøket i biblioteket er på et normalt nivå, målt per innbygger. Av de voksne i kommunen er det 23 prosent som er registrert som aktive lånere på biblioteket. Det er relativt

bra. Likevel: Kan kommunen gjøre noe for å få andelen høyere? Telemarksforskning setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i kommunene, privat eller offentlig. I Førde er sysselsettingen svært høy målt mot folketallet.

Økonomi: Resultatet var omtrent som for ett år siden. Resultatet var omtrent som for ett år siden. Målt over de siste fire årene har driftsmarginen vært solid. Kommunen har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond (7,8 prosent), men det bør kanskje bli litt større for å kunne være en buffer i regnskapet. Har kommunestyret et vedtatt mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være? Netto renteesponert gjeld er mye høyere enn landsgjennomsnittet (37 prosent), målt mot brutto driftsinntekter.

Kostnadsnivå: Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Førde er lave. Innen pleie og omsorg ligger kostnadene midt på treet. Barnehagekostnadene er litt høyere enn normalen.

Kommunebarometeret i et nøtteskall

En årlig rangering av alle kommuner, foretatt av Kommunal Rapport på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder.

Litt forenklet kan vi si at vi måler Norges beste kommune. Første rangering ble publisert i 2010. 2017-barometeret inkluderer 141 ulike nøkkeltall innen 12 forskjellige kategorier.

Kommunal Rapport har alt ansvar for vektning, vurderinger og eventuelle feil i framstillingene. Vi har forutsatt at kommunene har rapportert korrekt. I noen få tilfeller har vi fjernet data som har framstått

som mistenkelige. I de tilfellene står kommunen uten data.

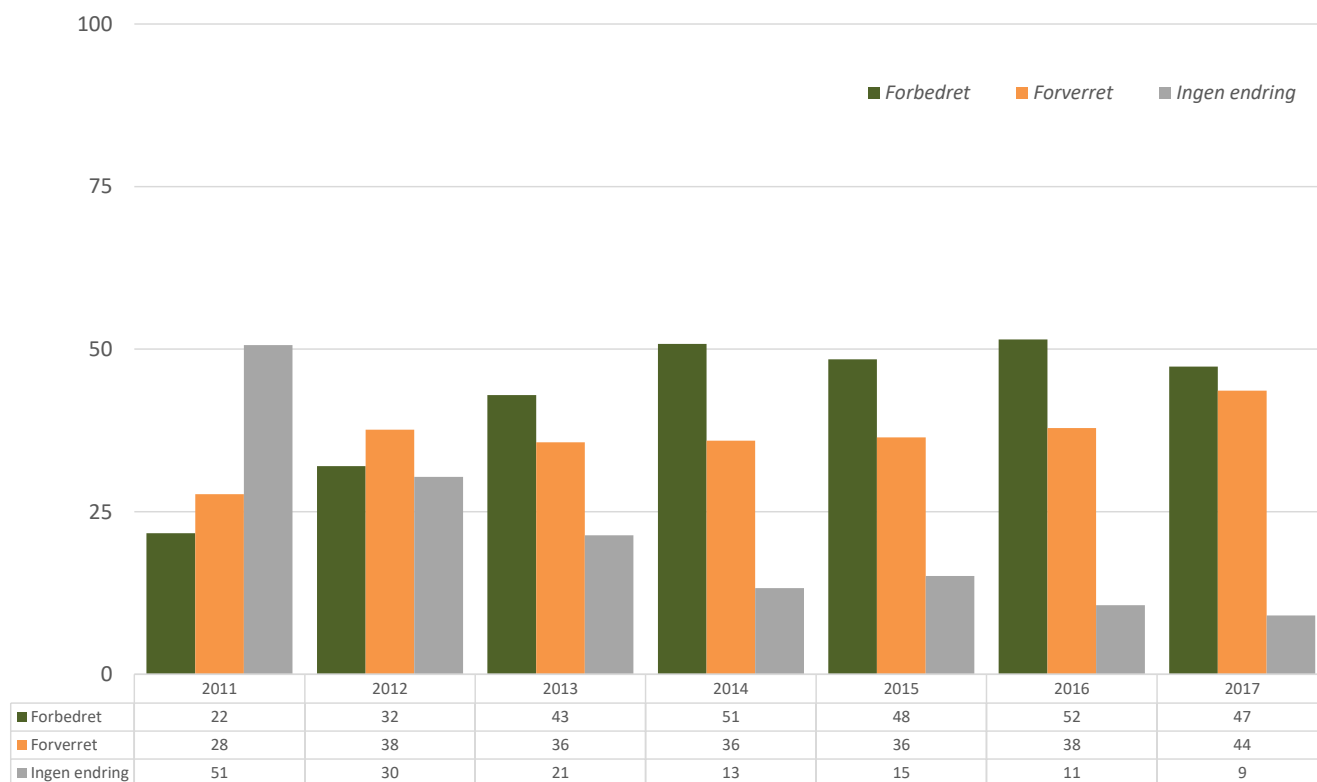
Hensikten er å gi et lettfattelig bilde av hvordan kommunen presterer målt mot resten av Kommune-Norge, for å bidra til en mer opplyst lokaldemokratisk diskusjon. Dette er ingen vurdering av om innbyggerne får gode nok tjenester, men om det ser ut til at kommunen har noe å lære.

Det er viktig å huske på at det kan finnes gode forklaringer bak en svak tabellplassering, og at tilfeldigheter vil spille en rolle. Viktigere enn tabellplasseringen er om kommunen har

fått bedre eller dårligere nøkkeltall det siste året. En enkel tese er at om hovedvekten av nøkkeltallene forbedres, leverer kommunen også samlet sett bedre enn før.

Vil du lese mer om kildene til nøkkeltallene som er brukt og hvorfor Kommunal Rapport lager denne rangeringen? Gå til denne artikkelen: kommunal-rapport.no/kommunebarometeret/2017/metode

Hvor stor andel av nøkkeltallene har blitt bedre?

Andelen av kommunens egne nøkkeltall som har blitt bedre eller dårligere det siste året. Nøkkeltall som ikke kan sammenliknes med året før regnes inn i "ingen endring".

I en typisk kommune vil det være en litt høyere grønn enn rød søyle de fire siste årene, ettersom gjennomsnittet i Kommune-Norge er den største andelen av

nøkkeltallene som endrer seg, blir bedre.

Forbedringen målt mot resten av landet

Grafikken sammenlikner kommunens utvikling med gjennomsnittet: Hvor stor andel av nøkkeltallene ble bedre i fjor?

I denne grafikken måler vi bare de nøkkeltallene hvor det faktisk var endring; alt over 50 prosent indikerer at det var en større andel nøkkeltall som ble bedre, enn som ble dårligere. Fra 2012 og framover har en overvekt av

nøkkeltallene blitt bedre. Andelen har aldri vært større enn nå - nær 59 prosent av nøkkeltallene i Kommune-Norge som endret seg i fjor, ble til det bedre. Andelen er vektet som vektningen i Kommunebarometeret, slik at beregningen legger mest vekt på sentrale nøkkeltall. Ikke alle nøkkeltall kan forbedres, og noen nøkkeltall reflekterer en fast skala mellom kommunene (hvor noen får bedre resultat på

bekostning av andre. Men i stor grad er det mulig å forbedre seg innen de indikatorene som er i bruk i Kommunebarometeret.

20 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			8 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
				Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste fire år (10 %)	42,0	41,4	41,7	81	40,6	5,3	4,6	4,7
AVGANGSKARAKTERER: Snitt grunnskolepoeng (10. trinn) siste år (5 %)	41,2	41,3	41,5	147	41,2	4,2	3,9	4,0
FRAFALL: Andel elever fra kommunen som har fullført og bestått videregående innen fem år (10 %)	80	84	82	47	73	5,4	5,7	5,4
NP 5. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (5 %)	54,7	54,0	54,0	3	50,0	6,0	6,0	6,0
NP 8. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (10 %)	53,5	52,7	52,3	17	50,0	6,0	5,9	6,0
NP 9. TRINN: Gjennomsnitt nasjonale prøver siste fire år (10 %)	55,2	55,5	55,4	17	54,0	6,0	6,0	6,0
SKOLEBIDRAG: Skoleresultater korrigert for sosiale faktorer på ungdomstrinnet, snitt siste to år (10 %)	3,5	3,4	3,4	117	3,4	4,3	3,5	3,5
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 1.-7. trinn (5 %)		57	62	330	71		2,4	2,8
UTDANNING: Andel lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk, 8.-10. trinn (5 %)		57	73	116	60		3,3	4,1
UTDANNING: Andel lærere med godkjent lærerutdanning, 1.-7. trinn (2,5 %)	97	97	93	234	95	5,2	5,5	4,4
UTDANNING: Andel lærere med godkjent lærerutdanning, 8.-10. trinn (2,5 %)	99	97	98	75	96	5,9	5,5	5,6
TRIVSEL: 7. trinn, snitt siste fem år (5 %)	96	96	96	8	90	6,0	6,0	6,0
TRIVSEL: 10. trinn, siste fem år (5 %)	89	91	91	12	85	5,8	6,0	6,0
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 1.-4. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	7,2	6,7	6,1	173	5,2	3,7	3,8	4,0
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 5.-7. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	10,8	10,2	9,3	136	9,4	4,4	4,5	4,7
SPESIALUNDERVISNING: Andel elever med spesialundervisning 8.-10. trinn, snitt siste fire år (2,5 %)	9,6	10,6	11,3	208	10,4	5,0	4,5	4,1
LEKSEHJELP: Andel elever 1.-4. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	89	47	45	66	16	6,0	4,2	4,2
LEKSEHJELP: Andel elever 5.-7. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	0	53	60	61	30	1,0	4,0	4,3
LEKSEHJELP: Andel elever 8.-10. trinn som har leksehjelp (2,5 %)	0	0	0	219	8	1,0	1,0	1,0

Grunnskole

8 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

40

Førde er helt i toppsjiktet i sektoren.

Avgangskarakterene på 10. trinn i Førde har vært ganske bra de siste årene, målt mot resten av Skole-Norge.

Resultatene i fjor var omtrent på samme nivå som snittet de siste fire årene.

Frafallet på videregående blant elever fra kommunen er lavt målt mot de fleste andre kommuner. Frafallet for kullet som startet i 2011 (talt opp i i fjor) var omtrent som for foregående kull.

Elevene presterer en god del svakere på 10. trinn enn på nasjonale prøver på ungdomstrinnet. Er dette tilfeldigheter, eller er det potensial for bedre karakterer på 10. trinn?

Ny statistikk indikerer at skolene i kommunen bidrar ganske normalt til elevenes resultater.

Et betydelig mindretall av lærerne i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matte, oppfyller ikke de nye kompetansekravene, ifølge statistikken.

På ungdomsskolen oppfyller de fleste lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til fordypning.

Ifølge Elevundersøkelsen sier 91 prosent av elevene på 10. trinn at de trives godt. Det er bedre enn snittet, som er på 85 prosent.

Andelen elever i småskolen som får spesialundervisning er på et normalnivå målt mot resten av Skole-Norge. Andelen er litt mindre enn for ett år siden.

På 5.-7. trinn får 9,3 prosent av elevene spesialundervisning. Det er ikke særlig høyt målt mot mange andre kommuner.

På ungdomsskolen får 11,3 prosent av elevene spesialundervisning. Snittet for landet er 10,4 prosent.

Svært mange på 1.-4. trinn får leksehjelp. Førde er blant de beste i landet med 45 prosent. Snittet er på 16 prosent.

På 5.-7. trinn i Førde får godt over halvparten av elevene leksehjelp. Det er klart høyere enn snittet i Skole-Norge, som er på 30 prosent.

På ungdomsskolen er det ingen som får leksehjelp, ifølge statistikken.

Nasjonale utviklingstrekk:

Avgangskarakterene har økt betydelig i mange kommuner de siste årene. En delforklaring er at valgfag nå er med i beregningsgrunnlaget, og det gir høyere karakterer på 10. trinn. Et kontrollspørsmål i hver kommune er om det er sammenheng mellom prestasjonene på nasjonale prøver på ungdomstrinnet, resultatene på 10. trinn og andelen av elever fra kommunen som fullfører videregående med bestått innen fem år.

I Kommunebarometeret har vi i år tatt med flere nøkkeltall som viser lærernes kompetansenivå, inkludert andelen som tilfredsstillende de nye kravene i norsk, matte og engelsk. I ungdomsskolen mangler 40 prosent av lærerne fordypning. Vi har også inkludert den ferske statistikken over skolenes bidrag til elevenes resultater. Her er forskjellene relativt små, så små endringer fra år til år vil gi ganske store utslag. Andelen elever som faller fra på videregående er oppdatert, og viser at andelen som fullfører og består innen fem år øker marginalt (73 prosent).

Fra og med i år viser vi hvordan spesialundervisningen er i bruk fordelt på småskolen, mellomtrinnet og ungdomsskolen. På alle nivåer har andelen elever med spesialundervisning falt litt det siste året. Det regner vi som positivt i barometeret.

Leksehjelpen spres i større grad enn før utover hele skoleløpet. Men det er bare 6 prosent av elevene på ungdomstrinnet som får leksehjelp, mot 30 prosent på 5. til 7. trinn. Bare 16 prosent på 1.-4. trinn har nå leksehjelp - årskullene som ordningen opprinnelig ble innført for. Etterspørsel finnes det ikke tall for.

20 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			335 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
				Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
BEMANNING: Andel ansatte med fagutdanning (10 %)	77	71	69	348	74	3,9	3,0	2,4
SYKEHJEM: Andel av beboere i institusjon totalt med omfattende bistandsbehov (10 %)	78	83	69	316	75	4,4	4,7	2,9
DEMENTE: Andel plasser til demente, mot antall over 80 år på sykehjem (10 %)	30	48	29	305	38	2,9	4,1	2,8
KORTTIDSPLASSE: Andel korttids plasser av alle totalt antall plasser med heldøgns omsorg (5 %)	24	24	24	103	18	3,3	3,6	3,3
BEMANNING: Tid med lege på sykehjem (5 %)	0,47	0,68	0,45	220	0,55	3,0	4,3	2,4
BEMANNING: Tid med fysioterapeut på sykehjem (5 %)	0,27	0,93	0,61	70	0,43	2,3	6,0	4,2
ENEROM: Andel brukertilpasset enerom på sykehjem med bad/wc (5 %)	95	95	95	238	82	5,6	5,5	5,5
DAGTILBUD: Antall vedtak om dagaktivitet, målt mot andel over 80 år som ikke bor på institusjon (5 %)	23	19	9	107	8	6,0	6,0	2,9
REHABILITERING: Plasser avsatt til rehabilitering i institusjon per 1.000 innbyggere over 67 år (5 %)	3	3	3	269	4	1,5	1,6	1,5
PROFIL: Gjennomsnittlig antall tildelte timer i uken, hjemmesykepleie (5 %)	5,0	3,6	4,0	223	4,8	2,8	2,0	2,3
HJEMMETJENESTE: Andel vedtak om hjemmetjenester som iverettes innen 15 dager (5 %)	93	95	85	415	96	2,4	3,3	1,0
SAMHANDLING: Antall døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb. (5 %)	0	0	8	205	157	6,0	6,0	5,9
TRYGGHET: Antall trygghetsalarmer, målt som andel av hjemmeboende eldre over 80 år (2,5 %)	37		40	182	39	3,3		3,8
BEMANNING: Årsverk av ergoterapeut per 1.000 innb. over 80 år (2,5 %)	5	5	5	117	5	2,8	2,8	2,8
BEMANNING: Årsverk av geriatrisk sykepleier per 1.000 innb over 80 år (2,5 %)	31	29	26	16	9	6,0	6,0	6,0
HJEMMETJENESTE: Mottakere av matombringning, gruppa over 80 år som ikke bor på institusjon (2,5 %)	34	3	26	137	12	4,6	1,0	3,6
FUNKSJONSHEMMETE: Andel med funksjonshemninger som får bistand til å delta i arbeid og studier (5 %)	83	81	83	184	77	4,0	3,7	4,1
FUNKSJONSHEMMETE: Andel med funksjonshemninger som får bistand til å delta i organisasjonsarbeid, kultur eller fritidsaktiviteter (5 %)	43	48	58	232	59	2,4	2,6	3,5
FUNKSJONSHEMMETE: Mottakere av BPA, støttekontakt og omsorgslønn per 1.000 innbyggere (5 %)					9			

Pleie og omsorg

335 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

18

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. I Førde har 69 prosent av de ansatte fagutdanning. Snittet for landet er 74 prosent. I de beste kommunene er andelen minst 84 prosent. Andelen er omtrent uendret det siste året.

Forutsatt at kommunen har gode tilbud på lavere trinn i omsorgstrappa, bør de fleste som bor på sykehjem ha omfattende bistandsbehov. I Førde er det 69 prosent som er i denne kategorien. Snittet er 75 prosent. Skal andelen enda høyere opp, slik at ytterligere noen får tilbud i hjemmet i stedet?

Målt mot hvor mange over 80 som faktisk bor på sykehjem, har kommunen litt få plasser avsatt til demente. Nasjonalt er anslaget at fire av fem gamle på sykehjem er demente. I Førde er 29 prosent av plassene ment for demente. Det siste året har dekningsgraden hva gjelder demensplasser blitt langt dårligere. Er det riktig? Skyldes det at flere gamle er på sykehjem, uten at kommunen har klart å øke kapasiteten? Eller er det andre forklaringer?

Andelen plasser som er korttidsplasser er midt på treet målt mot resten av landet. De beste kommunene ligger på 45 prosent.

Det ble noe mindre tid med lege på sykehjem i fjor.

Målt per beboer er tiden med fysioterapeut på sykehjem i Førde litt større enn i normalkommunen. Kommunen ligger på 0,61 timer, mens de beste er oppe på 0,9 timer.

95 prosent av rommene på sykehjem er regnet som moderne enerom. I Kommune-Norge er andelen på 82 prosent.

De langt fleste vedtakene om hjemmetjeneste blir satt i verk innen 15 dager, ifølge tall fra Helsedirektoratet.

Ifølge Helsedirektoratet kom alle

utskrivningsklare pasienter fra Førde tilbake til hjemkommunen samme dag som de ble utskrevet fra sykehuset. Mange kommuner har god statistikk her.

Målt mot hvor mange gamle som bor hjemme, er andelen registrerte trygghetsalarmer midt på treet.

Ifølge tall fra Helsedirektoratet er det bare 83 prosent av de med funksjonshemninger, som får bistand til å delta i arbeid og studier. Andelen er ganske høy. De beste ligger på 96 prosent.

Kommunene skal gi et tilbud til funksjonshemmete også utenom arbeid og studier. I Førde er det 58 prosent som har fått oppfylt sitt behov. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet. Snittet i Kommune-Norge er 59 prosent. De beste ligger på 85 prosent.

Nasjonale utviklingstrekk:

Sektoren er betydelig omarbeidet i denne utgaven av Kommunebarometeret, med flere nøkkeltall som skal gi et bilde av tilbudet i hele omsorgstrappa. Målet er å bli mindre orientert mot sykehjem og gi et bredere bilde av tjenestene. Ulempen er at en del kommuner vil oppleve kraftig endring i plassering i år, som følge av endret metode. Av de som bor på sykehjem, har tre av fire et omfattende pleiebehov. Andelen har økt ørlite de siste årene, hvilket kan indikere at innsatsen dreies mot hjemmebasert omsorg. Bare det siste året har antallet plasser for demente økt med knapt 6 prosent, men fortsatt har kommunene langt fram til å fylle behovene her – det er anslått at om lag fire av fem gamle på sykehjem har en grad av demens.

Legedekningen på sykehjem har økt uavbrutt de siste ti årene. Tilbudet per beboer har økt med 77 prosent i denne perioden. Tiden

beboere på sykehjem har med fysioterapeut har økt med drøyt 40 prosent fra bunnåret 2009 og fram til i fjor. Fortsatt er imidlertid nesten hver femte plass på sykehjem ikke etter moderne eneromsstandard. Her har det skjedd lite de siste fem årene.

Helsedirektoratet har publisert nye kvalitetsindikatorer, og vi har tatt i bruk flere av disse. Som med alle nye statistikker kan tallene være usikre, og i mange småkommuner holdes statistikken dessverre hemmelig. Kommunene oppgir at de har dagtilbud tilsvarende 8 prosent av hjemmeboende over 80 år. Nesten alle vedtak om hjemmetjenester iverksettes innen 15 dager. Antallet som får levert mat hjem til seg er stabilt, 12 prosent målt mot hvor mange gamle over 80 som bor hjemme.

I fjor var det flere døgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter. Vær oppmerksom på at statistikken ikke er ensbetydende med at kommunen betalte for døgnene, poenget er om den utskrivningsklare pasienten måtte ligge på sykehus eller ei.

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			230 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	Plass	Landet	Kommunens karakter		
				KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
ÅRSVERK: Stillinger med fagutdanning, per 1.000 mindreårige (20 %)	3,9	3,6	3,8	326	4,6	2,2	1,8	1,6
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser m behandlingstid under 3 mnd (20 %)	87	92	92	158	86	5,0	5,3	5,2
SAKSBEHANDLINGSTID: Andel undersøkelser med behandlingstid under 3 mnd, snitt siste fire år (15 %)	67	79	86	132	81	3,1	4,2	4,9
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan (5 %)	79	62	82	186	84	4,2	2,6	4,2
PLAN: Andel barn med utarbeidet plan, snitt siste fire år (5 %)		81	81	140	81		4,3	4,2
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan (5 %)	80	81	76	282	93	3,6	3,2	1,8
PLAN: Andel barn under omsorg som har omsorgsplan, siste fire år (5 %)		86	82	234	90		3,8	2,7
TILTAK I HJEMMET: Andel saker med tiltak i hjemmet (10 %)	69	66	53	264	60	4,7	4,4	2,9
TIDLIG INNSATS: Netto utgifter til forebygging, helsestasjon og skolehelsetjeneste, per innb. 0-5 år (5 %)	9 834	10 703	10 750	191	9 142	2,3	2,8	2,6
SAKSBEHANDLING: Avsluttede undersøkelser, per årsverk knyttet til saksbehandling og adm. (5 %)	8	11	12	129	10	2,5	3,2	3,8
BRUKERPERSPEKTIV: Brukerundersøkelser siste fire år (5 %)	1	2	2	57	0	2,7	4,3	4,3

Endringer i metoden i Kommunebarometeret slår marginalt positivt ut. Bemanningen av fagpersonell i barnevernet i Førde er relativt lav. I 2016 var bemanningen om lag uendret.

Kommunen har en god statistikk for saksbehandlingen i barnevernet. Kommune-Norge har blitt bedre de siste årene, snittet er nå 86 prosent.

Sett de fire siste årene under ett, er statistikken litt bedre enn i normalkommunen.

Andelen barn med tiltak og en utarbeidet plan er litt høyere enn i normalkommunen.

Et mindretall av barna som er omplassert, mangler en omsorgsplan. Hvorfor er det slik?

Målt over de siste fire årene er det en del barn som har manglet en omsorgsplan.

Ved nyttår var andelen av sakene med tiltak i hjemmet litt lavere enn i normalkommunen.

I to av de fire siste årene har kommunen oppgitt at den har spurt brukerne. Blir svarene

brukt til å forbedre tjenesten?

Nasjonale utviklingstrekk:

Også det siste året har statistikken i barnevernet blitt klart bedre i mange kommuner. Ingen sektor har så stor andel av nøkkeltallene nasjonalt sett blitt bedre. Kommuner som ikke får bedre statistikk, vil derfor falle på tabellen.

2016 ga rekordstatistikk på flere områder: Aldri før har så stor andel saker blitt behandlet innen 3 måneder. 14 prosent av sakene tok mer enn 3 måneder å behandle i fjor, det laveste siden statistikken ble innført. Tre år tidligere var andelen hele 25 prosent.

En større andel barn enn noen gang med tiltak i barnevernet har også en utarbeidet plan (81 prosent). Bemanningen har heller aldri vært bedre målt mot antall mindreårige. På fire år har antallet ansatte med fagutdanning økt med 30 prosent.

Målt mot hvor mange barn som har tiltak fra

barnevernet, var 60 prosent av tiltakene ved nyttår i hjemmet. Det er ikke alltid mulig å ha tiltakene i hjemmet, noen ganger må barnet omplasseres. Likevel antar vi at det generelt vil være bra om tiltakene er i hjemmet - det har også vært en uttalt nasjonal ambisjon i mange år.

10 % vekt i barometeret KB: Kommunale barnehager	Kommunens nøkkeltall			122 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
				Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
BEMANNING (KB): Oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager (20 %)	10 746	10 354	10 666	198	11 363	3,1	3,5	3,1
FAGUTDANNING (KB): Andel styrere og ledere med pedagogisk utdanning (20 %)	100	97	94	289	95	6,0	5,4	5,1
FAGUTDANNING (KB): Andel øvrige ansatte i kommunale barnehager med pedagogisk utdanning (20 %)	35	34	34	250	36	3,9	3,4	3,4
ETTERSPØRSEL: Andel barn født før 1.9 (uansett bokommune), som hadde søkt om og ikke fått plass ved rapporteringstidspunktet (10 %)		15	6	317	10		2,8	4,7
KJØNN: Andel ansatte som er menn, alle barnehager (10 %)	11	12	12	25	9	5,3	5,8	5,5
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage siste år (10 %) (alle barnehager)	86,7	81,8	92,9	65	76,0	4,7	4,2	5,3
MINORITET: Andel av minoritetsspråklige barn som går i barnehage, snitt siste fire år (5 %)	78	80	84	86	74	4,2	4,1	4,7
AREAL (KB): Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (5 %)	6,1	6,7	7,0	157	5,9	2,0	2,3	2,5

Bemanningen i barnehagene i Førde er midt på treet. Som regel er bemanningen lavere jo større kommunen blir. Snittet er 11363 timer per årsverk. Ifølge tall fra Statistisk sentralbyrå var bemanningen omtrent uendret i Førde i fjor.

Nesten alle styrere og ledere har godkjent utdanning.

34 prosent av andre ansatte i kommunale barnehager har pedagogisk utdanning. Landsgjennomsnittet er på 36 prosent.

Ifølge statistikken er det 6 prosent av barn født før 1. september som sto uten en barnehageplass 15. november. Det er kommunens plikt å ha plassene tilgjengelig, gitt at barna også har en faktisk rett på plass (det sier ikke statistikken direkte). En feilkilde er at søknader for plass til barn bosatt i andre kommuner, kan være inkludert i tallene.

12 prosent av de ansatte i alle barnehager i Førde er menn. Andelen er høy målt mot de aller fleste andre kommuner.

93 prosent av barna med minoritetsbakgrunn går i barnehage, ifølge tallene. Andelen er høy. Snittet for landet er 76 prosent. Ulike talletidspunkt for barn i barnehage og antall minoritetsspråklige barn er en feilkilde.

Over tid er statistikken ganske god målt mot resultatene ellers i Barnehage-Norge.

Nasjonale utviklingstrekk:

I barnehagene går stadig flere barn med minoritetsbakgrunn i barnehage, men andelen er fortsatt mye lavere enn for barn med norsk bakgrunn. Andelen er nå på 76 prosent for landet totalt (samlet går knapt 91 prosent av alle 1-5-åringene i barnehage). Alle kommuner som har rapportert flere minoritetsspråklige barn i barnehagen enn det er i kommunen, har blitt korrigert til 100 % av Kommunal Rapport.

Det blir fortsatt flere menn som jobber i barnehage, men andelen øker bare helt marginalt år for år. Snittet er nå på nesten 9 prosent. Statistikken skiller ikke på kommunale og private barnehager hva gjelder kjønn.

I Kommune-Norge samlet har 95 prosent av styrere og ledere godkjent barnehagelærerutdanning, andelen har vært ganske stabil de siste årene. Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning eller annen pedagogisk utdanning ligger på 36 prosent. Andelen har økt marginalt de siste årene.

Bemanningen var omtrent uendret i kommunale barnehager i fjor. I snitt var det 11.363 oppholdstimer per årsverk. De siste fem årene har bemanningen totalt sett blitt 5 prosent bedre.

En del barn står i statistikkene oppført med rett til barnehageplass, uten å ha fått det. Her er det ikke sikkert at tallet reflekterer det reelle barnehageopptaket. En del av barna kan også være bosatt i andre kommuner, og vil i så fall ikke ha rett til plass i den kommunen det er søkt om plass.

Helse <i>7,5 % vekt i barometeret</i>	Kommunens nøkkeltall			51 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre			60	
		KB 2015	KB 2016	KB 2017	Plass	Landet	Kommunens karakter			
					KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016		KB 2017
LEGEDEKNING: Andel legeårsverk per 10.000 innbyggere (10 %)	12,5	12,0	11,9	220	10,6	2,7	2,4	2,3		
HELSEØSTER: Antall årsverk per 10.000 innbyggere under 5 år (10 %)	77	93	114	96	71	2,5	2,9	3,6		
PSYKISK HELSEARBEID: Antall årsverk med videreutdanning innen psykisk helse, per 10.000 innbyggere (10 %)	9	8	10	66	4	3,9	3,3	3,9		
JORDMOR: Antall årsverk per 10.000 fødte (10 %)	100	139	171	69	61	1,8	2,4	2,4		
INNLEGGELSER: Antall innleggelser på sykehus per 1.000 innbyggere (10 %)	292	219	211	92	245	3,4	4,8	4,9		
SKOLEHELSE: Andel barn m fullført undersøkelse innen utgangen av 1. trinn (10 %)	100	100	100	1	97	6,0	6,0	6,0		
HJEMMEBESØK: Andel hjemmebesøk, nyfødte innen to uker etter hjemkomst (10 %)	93	91	100	1	88	5,4	5,1	6,0		
VAKSINE: Andel 2-åringer som er med i vaksinasjonsprogrammet (10 %)	94	94	95	163	95	5,1	4,9	5,1		
VAKSINE: Andel 9-åringer som er vaksinert mot meslinger (10 %)	97	97	97	75	95	5,4	5,6	5,5		
MEDISINBRUK: Total medisinbruk, per 10.000 innbyggere (5 %)	674	670	673	263	671	2,2	2,4	2,3		
FOREBYGGING: Netto driftsutgifter forebygging, kr per innb - snitt fire år (5 %)	119	107	84	310	184	1,9	1,9	1,7		

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, har isolert sett en marginalt negativ effekt. Førde er blant de 100 beste på årets tabell. Legedekningen i Førde er litt lavere enn i mediankommunen. Kommunestørrelse har stor betydning på dette punktet.

Dekningen av helsesøster målt mot antall småbarn i kommunen er middels.

Antall ansatte med videreutdanning innen psykisk helse er middels, målt mot antall innbyggere.

Førde har 171 jordmødre per 10.000 fødte barn. Dekningen er litt lav målt mot resten av Kommune-Norge.

Alle elever hadde helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn.

Alle nyfødte hadde ifølge statistikken hjemmebesøk innen to uker etter fødselen i fjor. Landsgjennomsnittet er på 88 prosent.

Nesten alle 9-åringene i kommunen er vaksinert mot meslinger, ifølge statistikken. Det er bra.

Nasjonale utviklingstrekk:

Legedekningen fortsetter å øke, slik den har gjort de siste ti årene. Snittet er 10,6 leger per 10.000 innbyggere, men småkommunene har langt høyere legedekning enn dette.

Hvis kommunen ikke står oppført med jordmor eller helsesøster, har vi gitt kommunen blank verdi ettersom mange kommuner har forklart at tjenesten leies inn fra andre. I tallene fra Statistisk sentralbyrå er det jordmor og helsesøster registrert ansatt i kommunen som er talt opp.

Dekningen av helsesøster har blitt bedre de siste årene, blant annet på grunn av regjeringens forventninger til hvordan kommunene bruker rammetilskuddet. Fra 2013 til i fjor økte deknningen med over 20 prosent, målt mot antallet småbarn i Norge.

88 prosent av alle nyfødte i Kommune-Norge hadde i fjor hjemmebesøk innen to uker. Statistikken har blitt vesentlig bedre på få år. En del kommuner overrapporterer, de er satt til 100 prosent i barometeret. 97 prosent av alle barn i Norge har nå en helseundersøkelse senest på 1. skoletrinn. En del overrapporterer også her, og er satt til 100 prosent av oss.

Noen nøkkeltall er byttet ut i sektoren, fordi de i liten grad gikk direkte på kommunens egen

innsats og egne resultater. Vi har derimot tatt inn statistikk for vaksinerings av 2- og 9-åringer. 95 prosent av barna er med i vaksinasjonsprogrammet i begge årsklasser. I en del kommuner er det til dels et betydelig mindretall som ikke blir vaksinert.

Sosial	Kommunens nøkkeltall			258 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
	7,5 % vekt i barometeret			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
STØNADSTID: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 18 og 24 år (15 %)	4,5	4,8	4,6	299	3,9	2,1	1,8	2,3
STØNADSTID: Snitt stønadslengde for mottakere mellom 25 og 66 år (10 %)	5,1	4,6	4,9	301	4,2	2,0	2,9	2,6
STØNADSTID: Andel som går over 6 måneder på stønad (10 %)	36	34	34	262	36	2,2	2,6	2,9
ØKONOMI: Andel av mottakerne som har sosialhjelp som hovedinntektskilde (10 %)	40	37	42	122	49	3,8	4,4	4,0
AKTIVITET: Mottakere av kvalifiseringsstønad, andel av dem som går over 6 mnd på sosialhjelp (10 %)	13	12	18	95	20	1,7	1,7	2,3
ØKONOMISK RÅDGIVNING: Brukere som får gjeldsråd, som andel av langtidsmottakere (5 %)	109	198	138	83	65	2,7	3,8	3,3
BOLIG: Andel søknader om kommunal bolig som blir innvilget (10 %)	67	60	61	299	70	3,4	3,1	3,1
INDIVIDUELL PLAN: Brukere som har individuell plan, som andel av langtidsmottakere (5 %)	11	15	13	93	9	1,6	1,7	1,7
AKTIVITET: Andel av sosialhjelpsmottakere som ikke søker jobb (10 %)	29	27	27	86	37	5,4	5,3	5,2
AKTIVITET: Netto driftsutgifter til kvalifiseringsprogrammet per bruker (10 %)	141	182	158	42	138	3,5	5,1	4,3
KRISESENTER: Totale kostnader til krisesenter, per innbygger (5 %)	70	69	68	228	65	2,9	2,6	2,4

Endringer i metoden i Kommunebarometeret slår marginalt positivt ut. Unge mottakere går litt lenger på sosialhjelp i Førde enn i normalkommunen. I barometeret regnes kort stønadstid som bra. Det må være positivt at sosialhjelp er en midlertidig løsning på vei mot noe mer permanent. Stønadstiden for de unge var omtrent uendret i fjor.

For de over 25 år er stønadstiden litt lenger enn normalen. Voksne går omtrent like lenge på stønad nå som for ett år siden.

34 prosent av dem som går på sosialstønad mottar den i minst 6 måneder. Andelen er litt høyere enn i normalkommunen (som ligger midt mellom de beste og dårligste). Snittet er 36 prosent.

Andelen mottakere som har sosialhjelp som hovedinntekt er normalt. I barometeret er det positivt at få har sosialhjelp som hovedinntekt.

Et mulig verktøy i sosialtjenesten er at brukerne har en individuell plan. I Førde er dette lite brukt.

En ganske stor andel av dem som mottar sosialhjelp, søker ikke jobb. Er det en situasjon kommunen kan bidra til å forbedre?

Nasjonale utviklingstrekk:

Barometeret legger vekt på kort stønadstid. Sosialhjelp være et kortvarig tilbud på vei over til andre faser. Noen forhold kan kommunen ikke påvirke direkte. Om arbeidsløsheten plutselig blir høy, kan andelen som går lenge på sosialhjelp øke.

36 prosent nasjonalt får sosialhjelpen i mer enn 6 måneder. Andelen har vært stabil de siste 10 årene. SSB oppgir dessverre ikke nasjonale snitt for stønadslengde. Nasjonalt har 49 prosent av de som får sosialhjelp, den som hovedinntekt. Andelen har økt jevnt de fem siste årene.

Kvalifiseringsprogrammet skal hjelpe folk videre til jobb. Det kan bare gis en gang per bruker. De siste fire årene har antallet som har fått kvalifiseringsstønad tilsvar om lag 20 prosent av de som går lenge på stønad, som jo

er en hovedmålgruppe for programmet.

Vi har fra i år inkludert et nøkkeltall som viser hvor stor andel av de som får sosialhjelp, som ikke søker jobb. Dette er et usikkert regnestykke. Vi har sett bort fra antallet som har trygd som hovedinntekt. Tallet må behandles med varsomhet, men hensikten er å prøve å gi et bilde av om gruppa kan regnes som "passiv" eller "aktiv".

Kultur	198 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		43			
	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
IDRETT: Netto driftsutgifter til idrett og idrettsanlegg per innbygger (15 %)	217	281	222	368	706	1,4	1,7	1,5
BARN OG UNGE: Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud for barn og unge (15 %)	410	429	430	300	1 272	1,7	1,7	1,8
BIBLIOTEK: Netto utgifter til bibliotek, per innbygger (5 %)	349	311	339	172	276	2,5	2,1	2,5
BIBLIOTEK: Netto utgifter til bibliotek, per besøk (5 %)	66	56	58	98	60	5,6	5,7	5,6
BIBLIOTEK: Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger (5 %)	4,4	4,1	3,7	157	3,0	2,8	2,6	2,8
BIBLIOTEK: Andel av voksne som er aktive lånerne på biblioteket (fra Norsk kulturindeks, Telemarksforsking) (5 %)	25	24	23	38	16	5,9	5,4	5,1
BIBLIOTEK: Besøk i folkebibliotek per innbygger (2,5 %)	5,3	5,6	5,9	81	4,6	3,7	3,9	4,0
KINO: Kinobesøk per innbygger (2,5 %)	2,7	3,4	3,4	38	2,5	4,4	5,2	4,6
SYSSELSATTE: Ansatte kulturarbeidere i kommunen (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforsking) (10 %)	15	15	14	14	9	6,0	6,0	6,0
MUSIKKSKOLE: Andel av elevene som går på kommunens musikk- og kulturskole (15 %)	18	16	17	266	16	2,1	2,0	2,0
MUSIKKSKOLE: Antall timer per elev (fra Norsk Kulturindeks, Telemarksforsking) (5 %)	11	12	16	106	12	2,8	2,4	3,5
FRITIDSSENTER: Antall besøk i året, per innb. under 20 år (5 %)	5,3	4,1	4,0	95	0,9	3,1	2,5	2,7
FRIVILLIGE: Andel av kulturutgiftene som er overført til frivillige (10 %)	2	4	2	353	7	1,5	1,8	1,2

Kommunen har ikke veldig høye utgifter til biblioteket per besøk, 58 kroner. Snittet i Kommune-Norge er 60 kroner per besøk. Biblioteket framstår som godt brukt målt mot hvor mye penger det har til rådighet.

Utlånet fra biblioteket er litt lavere enn i normalkommunen, viser oppdaterte tall for 2016. I fjor gikk utlånet litt ned, målt per innbygger.

Av de voksne i kommunen er det 23 prosent som er registrert som aktive lånerne på biblioteket. Det er relativt bra. Likevel: Kan kommunen gjøre noe for å få andelen høyere?

Besøket i biblioteket er på et normalt nivå, målt per innbygger. Besøket per innbygger var på samme nivå i fjor som året før.

Telemarksforsking setter sammen oversikt over hvor mange kulturarbeidere det er i kommunene, privat eller offentlig. I Førde er sysselsettingen svært høy målt mot folketallet.

Andelen av barn fra kommunen som faktisk går på musikk- og kulturskole er ganske lav målt mot de fleste andre kommuner.

Norsk kulturindeks fra Telemarksforsking viser over hvor mange timer hver enkelt elev i kulturskolen får. tallene er beheftet med usikkerhet. I Førde får elevene middels antall timer med undervisning.

Nasjonale utviklingstrekk:

Det er viktig å huske at kommunene ikke blir kompensert i rammetilskuddet for lønns- og prisvekst innen kultur (og flere andre sektorer). I en del kommuner vil dermed pengebruken til kultur naturlig falle over tid.

Utgiftene til idrett øker fortsatt, selv når vi justerer for lønns- og prisvekst. Det er særlig driften av idrettsanlegg som kommunene prioriterer betydelig høyere enn før.

Netto utgifter til aktiviteter for barn og unge er i Kommune-Norge samlet på litt under 1.300 kroner per innbygger. Målt i faste 2016-kroner er det omtrent som året før, men utgiftene faller klart over tid. Besøket i biblioteket økte litt per innbygger i fjor, viser nye tall. Dermed brytes en ganske langvarig trend, og besøket er

nå tilbake på 2009-nivå. Vi har inkludert tall fra Norsk kulturindeks fra Telemarksforsking, som viser hvor stor andel av den voksne befolkningen som faktisk er aktive lånerne på biblioteket. Snittet for hele landet er 16 prosent. I de beste kommunene er tre av ti voksne aktive lånerne.

Utlånet av fysiske medier er imidlertid i fritt fall. Fra 2011 har utlånet falt med hele 40 prosent år innbygger. Først i fjor har det kommet nasjonale tall for utlån av e-bøker, som foreløpig er helt marginalt. Dette kan bli et nøkkeltall i Kommunebarometeret etter hvert.

Økonomi 10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			203 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
				Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
DRIFTSRESULTAT: Korrigert netto driftsresultat siste år, i prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	-0,2	3,1	3,0	232	3,7	3,5	3,2	3,2
DRIFTSRESULTAT: Korrigert netto driftsresultat siste fire år, i prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	-0,1	1,2	2,1	159	2,1	3,2	3,5	3,4
DRIFTSRESULTAT: Brutto driftsresultat siste år i prosent av brutto driftsinntekter (5 %)	-0,3	2,0	3,5	176	3,6	3,0	3,7	4,0
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	6,1	7,2	7,8	237	10,0	2,8	2,8	2,6
DISPOSISJONSFOND: Endring i disposisjonsfond siste år (5 %)	-0,6	1,1	0,6	326	2,1	2,8	3,6	2,6
GJELD: Netto renteesponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter (15 %)	68	68	61	345	37	1,7	1,7	2,2
GJELD: Endring i renteesponert gjeld siste år (5 %)	0,5	-0,4	-6,9	46	5,3	4,4	3,7	5,4
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag (5 %)	1,1	1,5	1,0	256	0,5	2,4	1,9	2,4
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter (10 %)	19	18	13	233	14	2,0	2,4	3,9
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år (5 %)	64	59	57	143	61	2,6	3,1	3,2
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter (10 %)	2,3	1,4	1,5	68	6,1	5,4	5,2	5,4

Korrigert netto driftsresultat var bra i Førde i fjor, i likhet med veldig mange andre kommuner. Snittet for hele landet ligger på 3,7 prosent. Resultatet var omtrent som for ett år siden.

Målt over de siste fire årene har driftsmarginen vært solid.

Kommunen har litt penger på 'bok' i form av disposisjonsfond (7,8 prosent), men det bør kanskje bli litt større for å kunne være en buffer i regnskapet. Har kommunestyret et vedtatt mål for hvor stort disposisjonsfondet bør være?

Netto renteesponert gjeld er mye høyere enn landsgjennomsnittet (37 prosent), målt mot brutto driftsinntekter.

Det siste året har gjeldsgraden gått klart ned.

Førde bruker 1 prosent av inntektene på å betjene gjelda, før avdrag. Gjennomsnittet i Kommune-Norge er på 0,5 prosent.

Investeringsnivået har vært omtrent middels i Førde de fire siste årene.

Nasjonale utviklingstrekk:

Kommunal Rapport bruker "korrigert netto driftsresultat" for å vurdere driftsøkonomien. Korrigeringen er knyttet til premieavvik på pensjon og netto avsetninger til bundne fond. Begge påvirker netto driftsresultat. Korrigeringen har i år liten betydning i de

fleste kommuner, men i hovedsak er korrigert netto driftsresultat litt dårligere enn netto driftsresultat.

I 2016 var korrigert netto driftsresultat for hele Kommune-Norge 3,7 prosent av brutto driftsinntekter. To år på rad har marginene vært langt over det Teknisk beregningsutvalg anbefaler for å ha en sunn økonomi (1,75 %). De åtte foregående årene var resultatet dårlig.

Bedre driftsresultat nasjonalt betyr også at lista er hevet for å få gode karakterer. Siden Kommunebarometeret er en rangering, kan bedre tall enn for ett år siden i noen tilfeller likevel føre til en dårligere plassering. Derfor er det viktig å være oppmerksom på kommunens egen utvikling, og ikke bare se på tabellplasseringen.

Disposisjonsfondet er penger politikerne kan bruke til akkurat hva de selv lyster, med mindre kommunen går på et driftsunderskudd som må dekkes inn. Denne bufferen er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet som har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Fondene øker i kommunene samlet og er nå på nesten 10 prosent av brutto driftsinntekter, det høyeste som er målt. Disposisjonsfondet må vurderes opp mot premieavviket i balansen, som i nesten alle kommuner må føres som en driftsutgift i årene framover. I fjor falt oppsamlet premieavvik litt og utgjør i snitt for Kommune-Norge drøyt 6 prosent av brutto driftsinntekter.

Netto renteesponert gjeld har erstattet nå

den gamle indikatoren netto lånegjeld. Her regnes inn penger kommunen selv har utestående hos andre, gjeld som finansieres av selvkostområdene og penger og andre omløpsmidler kommunen selv har plassert. Gjennomsnittet er på 37 prosent av brutto driftsinntekter. Nasjonalt økte gjeldsgraden klart i fjor, og passerte det tidligere toppåret 2014. Vi måler gjeld mot inntekter, ettersom det gir et bedre bilde på kommunens sårbarhet enn gjeld per innbygger.

Annonse

90 | **KBN** Kommunalbanken
ÅR | Norge

KBN Finans

Et kraftig verktøy for styring av
kommunens samlede gjeldsportefølje

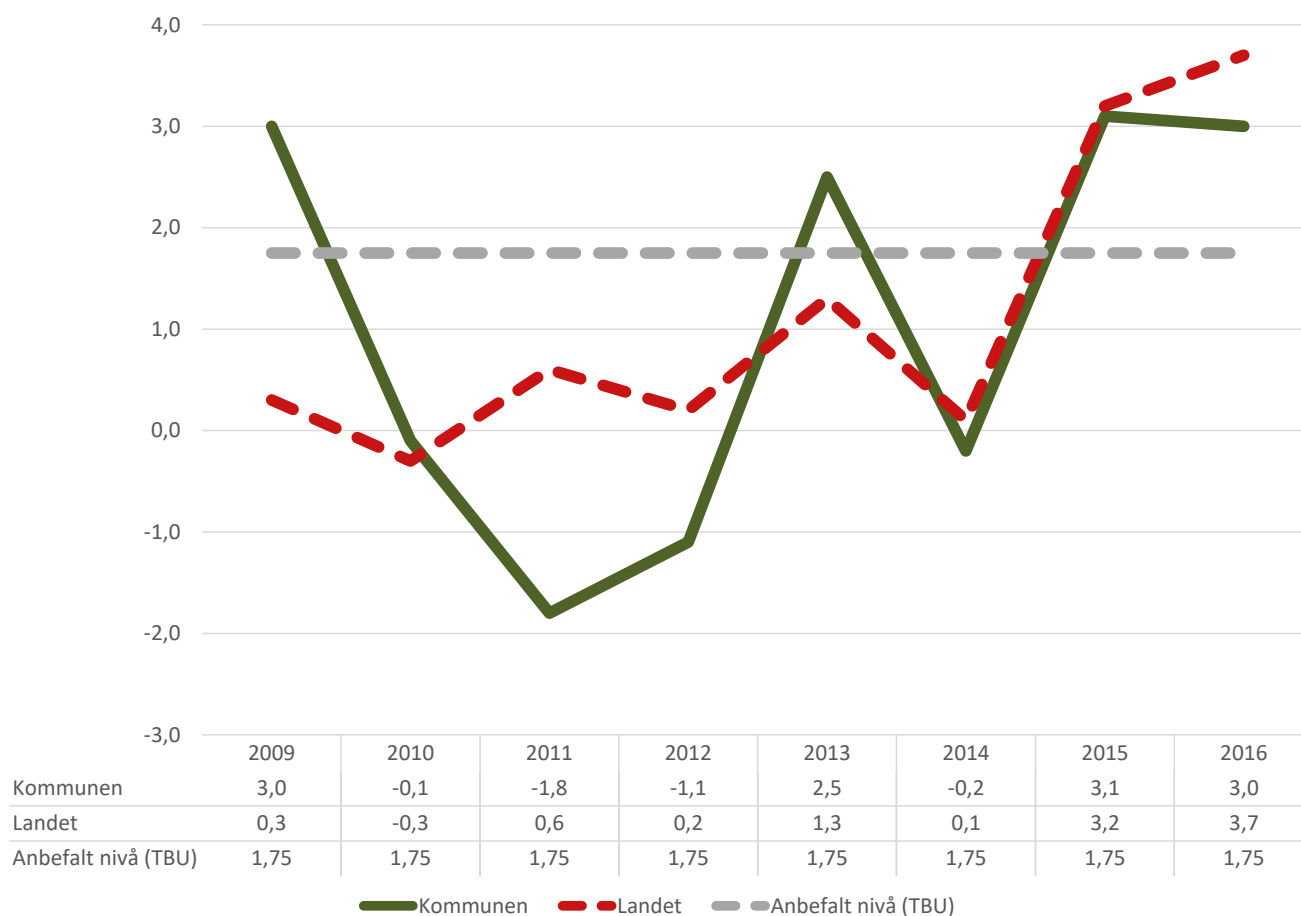

KBN Finans gir kommunen:

- god oversikt over kommunens finansielle stilling
- faste standard rapporteringsmuligheter
– men også mulighet for skreddersøm!
- mulighet til å simulere ulike markeds- og rentescenarier,
og hvordan dette påvirker bruk av av ulike
finansieringskilder og rentesikringsalternativer
- mulighet til å vurdere egne posisjoner og
kommunens finansielle risiki
- lett tilgang til dokumentasjon tilhørende gjeldsporteføljen

Ta KBN Finans i bruk idag på www.kommunalbanken.no

Korrigert netto driftsresultat (regnskapsår)

Netto driftsresultat er det viktigste nøkkeltallet i kommunesektoren. Det er både KS og staten enige om. Netto driftsresultat forteller imidlertid ikke alltid hvordan den reelle, langsiktige driftsmarginen er, fordi det er enkeltinntekter og utgifter som forstyrrer bildet.

Grafen viser utviklingen i korrigert netto driftsresultat for kommunen som konsern. Anbefalt nivå er Teknisk beregningsutvalgs

generelle anbefaling for kommunesektoren (1,75 %).

I realiteten har netto driftsresultat vært høyere enn den virkelige driftsmarginen skulle tilsi de siste årene. Kommunal Rapport korrigerer derfor netto driftsresultat for to faktorer: netto premieavvik (f170/f171) og netto avsetninger til bundne fond. Tidligere justerte vi også for momskompensasjon for investeringer, som til og med 2013 også havnet i driftsregnskapet.

I mange kommuner spiller korreksjonen liten rolle, men generelt vil korrigert netto resultat være lavere enn det som er oppgitt som netto driftsresultat.

Kostnadsnivå	186 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		75			
	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
GRUNNSKOLE: Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (30 %)	13 624	13 341	12 839	67	12 640	5,2	5,1	5,5
PLEIE OG OMSORG: Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (35 %)	19 454	17 636	17 613	202	16 385	3,5	4,0	4,0
BARNEHAGE: Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (15 %)	9 900	9 675	10 105	369	8 116	3,8	3,1	2,5
BARNEVERN: Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	1 666	1 829	2 174	210	1 919	5,0	4,7	4,4
SOSIALTJENESTE: Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	2 933	3 039	2 421	221	2 404	3,5	3,3	3,9
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	2 623	2 492	2 822	236	2 511	4,6	4,7	4,2
ADMINISTRASJON: Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet (5 %)	4 107	3 729	3 710	83	3 675	4,8	4,9	5,4

Netto utgifter til grunnskolen (korrigert for utgiftsbehovet) i Førde er lave. Kostnadene ble litt lavere i fjor, justert for lønns- og prisveksten. Det er forskjell på landsgjennomsnitt og normalen (kostnaden midt mellom de dyreste og billigste). I Førde ligger kostnaden på landsgjennomsnittet, etter at vi har korrigert for ulikheter kommunene imellom. Målt mot kommunegruppa ligger Førde omtrent på gjennomsnittet i kostnad.

Innen pleie og omsorg ligger kostnadene midt på treet. Justert for lønns- og prisveksten var kostnadene i pleie og omsorg omtrent uendret i fjor, ifølge statistikkene. Målt per innbygger er den korrigerte kostnaden litt høyere enn landsgjennomsnittet. Målt mot kommunegruppa ligger Førde 14 prosent høyere enn gjennomsnittet.

Barnehagekostnadene er litt høyere enn normalen. Korrigert kostnad til barnehage per innbygger er om lag 1993 kroner over landsgjennomsnittet. Målt mot kommunegruppa ligger Førde 25 prosent høyere enn snittet.

Kostnadene innen barnevernet ligger nærmere de billigste enn de dyreste kommunene. Ser vi på endringen det siste året, justert for lønns- og prisvekst, ble barnevernet en del billigere i fjor. Barnevernet ligger 261 over snittet i utgifter per innbygger. Førde driver omtrent som snittet i kommunegruppa.

Nasjonale utviklingstrekk:

Kostnaden er beregnet ut fra netto utgifter i tjenesten i fjor, korrigert for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet for 2017. Dermed fanger vi opp ulikheter som går på størrelse, sammensetning osv - gitt at inntektssystemet perfekt korrigerer for forskjellene.

Den historiske kostnaden er justert for kommunal lønns- og prisvekst, slik at alle tall presenteres i faste 2016-kroner. Dermed er det lett å se om tjenesten blir dyrere eller rimeligere fra år til år.

Målet for en kommune er ikke å drive billigst mulig, men å ha riktig kostnad ut fra hvordan tilbudet er prioritert og befolkningen sammensatt. En høyt prioritert tjeneste bør ha en høyere kostnad enn en som er lavt prioritert, målt mot resten av landet.

I Skole-Norge gikk kostnaden marginalt ned i fjor. Dette er en trend vi har sett de siste seks årene. Kostnaden per 2016 (som ligger til grunn for 2017-barometeret) er over 8 prosent lavere per innbygger, enn i 2010.

Pleie og omsorg er den største sektoren. Vi har nå fjernet de seks kommunene som er med i forsøket med statlig finansiert eldreomsorg. Etter et ganske kraftig fall i kostnadene i 2015 nasjonalt sett, har de økt marginalt i fjor, målt per innbygger. Sett over tid er kostnadene i pleie og omsorg veldig stabile, målt i faste 2016-priser.

Netto utgifter til barnehage er omtrent på samme nivå som i 2015, justert for lønns- og prisvekst. Utgiftene per innbygger ligger en del lavere enn i toppåret 2014 (som er gjengitt i 2015-barometeret). Kostnadene i barnevernet fortsetter å vokse mer enn folkeveksten og endringene i demografien skulle tilsi. Utgiftene per innbygger har økt med nesten 15 prosent utover lønns- og prisvekst fra 2010 til 2015, en høy vekst.

Kommune-Norge bruker omtrent det samme som for ett år siden til administrasjon, målt per innbygger. Sett over tid har kostnaden gått betydelig ned - 15 prosent over fem år. De billigste har en administrasjon som koster bare 3.000 kroner per innbygger i året.

Har kommunen potensial for å kutte kostnadene?

Tabellen under viser hva som er kommunens korrigerede kostnad per innbygger, målt mot gjennomsnittet i landet, i eget fylke, egen kommunegruppe, den 100. rimeligste kommunen i landet, de 10 % rimeligste i henholdsvis fylket og kommunegruppa. Husk at vi har justert kommunens netto utgifter for utgiftsbehovet, slik det framkommer i

kostnadsnøklerne i inntektssystemet. Forskjeller knyttet til ulik befolkning og geografi er altså tatt hensyn til. Tallene bør derfor i stor grad være sammenliknbare mellom ulike kommuner, men selvsagt spesielt mellom kommuner som likner på hverandre. NB: De 10 største kommunene har vi samlet i gruppe 14, ellers følger gruppeinndelingen SSB.

Netto utgifter er korrigeret for kostnadsnøklerne i statsbudsjettet for 2017, for å være mest mulig oppdaterte.

	Komm.	Snitt landet	Snitt fylke	Snitt gruppe	Topp 100	Topp fylke	Topp gruppe
Grunnskole	12 839	12 632	13 873	12 479	12 321	12 194	11 662
Pleie og omsorg	17 613	16 564	17 941	15 500	15 091	14 017	12 934
Barnehage	10 105	8 112	8 440	8 089	7 731	7 455	7 444
Barnevern	2 174	1 913	2 044	2 088	1 602	1 173	1 580
Sosialtjeneste	2 421	2 400	2 321	2 393	1 754	824	1 667
Kommunehelse	2 822	2 507	2 801	2 406	2 223	2 268	2 049
Administrasjon	3 710	3 685	4 298	3 534	3 606	3 372	3 012

Tallene er oppgitt i kroner per innbygger

Tabellen under viser hvor stor prosentvis forskjell det er fra kommunens eget kostnadsnivå og opp eller ned til de ulike målestokkene. Minus: Kommunen er billigere enn målestokken.

	Snitt landet	Snitt fylke	Snitt gruppe	Topp 100	Topp fylke	Topp gruppe
Grunnskole	2	-7	3	4	5	10
Pleie og omsorg	6	-2	14	17	26	36
Barnehage	25	20	25	31	36	36
Barnevern	14	6	4	36	85	38
Sosialtjeneste	1	4	1	38	194	45
Kommunehelse	13	1	17	27	24	38
Administrasjon	1	-14	5	3	10	23

Teoretisk skal forskjellene mellom kommunene være utjevnet ved at vi korrigerer for utgiftsbehovet slik det framkommer i statsbudsjettet.

Miljø og ressurser

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			180 .plass		Andel nøkkeltall som har blitt bedre		
				Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
RESSURSER: Energikostnader per kvadratmeter bygg (15 %)	139	133	146	351	108	2,8	2,8	2,5
RESSURSER: Samlet antall kvadratmeter per innbygger (formålsbygg) (15 %)	5,3	5,5	5,5	174	4,7	5,0	4,9	4,9
RESSURSER: Sjøppel per innbygger (kilo) (15 %)	378	423	568	366	433	5,3	4,7	2,3
RESSURSER: Vannforbruk per tilknyttet innbygger (m3) (15 %)	66	69	73	174	67	5,1	5,3	4,7
REKREASJON: Netto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder, per innb. (10 %)	226	250	273	75	184	3,2	3,4	3,5
LANDBRUK: Jordbruksareal omdisponert siste fire år, per 1.000 dekar (10 %)	0,1	0,2	0,3	150	1,1	5,9	5,9	5,7
KLIMA: Plan med fokus på klima (5 %)			0	92	0			1,0
MILJØ: Biler per 1.000 innbyggere (5 %)	508	512	513	126	506	3,7	3,7	3,9
SAMFERDSEL: Netto driftsutgifter til kommunale veier, per meter vei (5 %)	142	125	130	107	119	4,1	3,5	3,5
VEDLIKEHOLD: Utgifter til vedlikehold per kvadratmeter bygg (5 %)	214	195	208	27	106	5,1	5,1	5,6

Endringer i nøkkeltallene som er i bruk, slår isolert sett ganske positivt ut.

Energikostnadene for bygg i Førde er litt høyere enn hva som er normalt i Kommune-Norge. Snittet er 108 kr per kvadratmeter.

Kommunen har litt færre kvadratmeter bygg målt mot innbyggertallet, enn det som er typisk i kommunene. Legg merke til at gjennomsnittet er betydelig påvirket av de største kommunene. En plassering midt på tabellen betyr ikke byggstørrelse som landsgjennomsnittet.

Innbyggerne produserer litt mer søppel enn normalen i Kommune-Norge.

Andelen av dyrket og dyrka jord som er omdisponert de siste årene, kan indikere presset på arealer i kommunen. I Førde er svært lite jordbruksareal omdisponert de siste årene, ifølge statistikken.

Det er få nøkkeltall knyttet til samferdsel. Kommunen bruker tilsynelatende et middels beløp for å vedlikeholde kommunale veier, målt som netto driftsutgifter per meter.

Kommunen bruker ganske mye penger på vedlikehold. Det regner vi som positivt; det skal i utgangspunktet forlenges byggets levetid.

Nasjonale utviklingstrekk:

Sektoren er en samlepotte av ulike indikatorer som på forskjellig vis handler om ulik forvaltning av ressurser og miljø. Størrelse på egne bygg, kostnadene ved å varme dem opp og ved å vedlikeholde dem er sentrale nøkkeltall. Det er over tid mye mer miljøvennlig og økonomisk fornuftig å bygge relativt lite og vedlikeholde godt.

Korrigert for lønns- og prisvekst økte energikostnadene drøyt 4 prosent i fjor. De er likevel vesentlig lavere per kvadratmeter enn for fire-fem år siden. Snittet er nå på 108 kroner per kvadratmeter.

De sentrale byggene (rådhus, skoler, sykehjem osv.) er regnet med. I snitt er arealet nasjonalt på 4,7 kvadratmeter per innbygger. Dette er typisk en indikator hvor store kommuner kommer bedre ut enn små.

Kostnadene til vedlikehold økte litt i fjor, til 106 kroner per kvadratmeter i snitt. Korrigert for lønns- og prisvekst har vedlikeholdsutgiftene ligget ganske stabilt de siste seks årene.

Det er veldig store forskjeller mellom kommunene hva gjelder både hvor mye søppel innbyggerne produserer fra husholdningene, og hvor mye vann som brukes privat. I utgangspunktet må det være positivt for ressursforvaltningen om søppelmengden blir mindre og vannforbruket er begrenset.

Et nytt nøkkeltall er andelen av dyrbar jord som blir omdisponert. En høy andel er negativ, ettersom det reduserer tilgjengelig areal for jordbruk. Ifølge statistikken omdisponeres det mindre areal nå enn for få år siden. Statistikkens kvalitet er vi usikre på.

Informasjonen om kommunenes klimainnsats er svært mangelfull. Det finnes bare én kommunestatistikk knyttet til klima, etter det vi har klart å oppdrive, og den er med i mangel av noe bedre.

Vi bruker antall biler per 1.000 innbyggere som en indikator på miljøvennligheten i befolkningen - selv om geografi åpenbart spiller en rolle. Kommunen spiller ingen sentral rolle på dette punktet. Likevel kan tettstedutvikling åpenbart ha en effekt på folks bilbehov - særlig i større byer.

For å få inn informasjon om det kommunale veinettet har vi fra i år også tatt i bruk nøkkeltallet vedlikehold av kommunale veier. I utgangspunktet antar vi at etterslepet øker, noe som er godt dokumentert tidligere. Høy pengebruk her vil derfor gi god uttelling i barometeret. I snitt bruker kommunene 119 kroner på drift og vedlikehold per meter vei.

Saksbehandling

66 .plass

Andel nøkkeltall
som har blitt bedre

65

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
FRISTBRUDD: Andel byggesaker med overskredet frist (20 %)	7	10	9	255	7	5,1	4,6	4,5
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 3 ukers frist (15 %)	13	11	12	100	17	4,9	4,8	4,6
BYGGESAK: Behandlingstid saker med 12 ukers frist (15 %)	42	44	35	159	38	3,7	3,4	4,2
EIERSEKSJONERING: Saksbehandlingstid (10 %)	16	25	18	115	6117	5,1	3,5	4,8
REGULERINGSPLANER: Saksbehandlingstid (10 %)	167	78	109	118	150	4,9	5,7	4,9
OPPMÅLINGSFORRETNING: Saksbehandlingstid (10 %)	50	53	35	131	17205	4,2	3,6	4,6
TILSYN: Andel av vedtatte byggesaker med faktisk tilsyn (10 %)	19	17	35	15	11	5,3	4,5	5,9
GEBYR: Saksbehandlingsgebyr for enebolig (10 %)	15 290	15 500	15 890	303	12 645	3,0	3,1	3,3

Endringer i metoden i Kommunebarometeret slår marginalt positivt ut. Førde er blant de 100 beste på årets tabell. Kommunen har litt færre byggesaker hvor fristene overskrides enn normalen i Kommune-Norge.

Proessen for søknader med 3 ukers behandlingsfrist er litt raskere enn normalen.

Byggesaker med 12 ukers frist behandles litt raskere enn det som er vanlig i Kommune-Norge.

Kommunen fører ganske mange tilsyn i byggesaker, 35 prosent i fjor, ifølge statistikken.

Saksbehandlingsgebyret for enebolig er litt over det som normalt har vært gjennomsnittet i Kommune-Norge. I Førde er det på 15890 kroner, ifølge tallene fra Statistisk sentralbyrå.

Nasjonale utviklingstrekk:

Fortsatt er det veldig få gode indikatorer for saksbehandling. Det er synd at ikke Kommune-Norge måler dette på mer

oversiktlig og tilgjengelig vis. I tillegg er det mange kommuner som ikke leverer data på dette området, noe som selvsagt øker usikkerheten.

Av byggesakene Kommune-Norge behandlet i fjor, brøt kommunene fristene i 7 prosent av sakene, ifølge tallene. Andelen er på nivå med tidligere år. Fristbruddene er ikke delt opp i de ulike sakstypene.

Byggesaker med 3 ukers frist har omtrent samme saksbehandlingstid som tidligere år. Kommunene bruker i snitt nesten hele tiden de har til rådighet.

Saksbehandlingstiden for reguleringsaker har gått vesentlig ned det siste året, ifølge oppdaterte tall fra SSB. For første gang er behandlingstiden under 6 måneder. De raskeste kommunene er nede i 1,5 måneders behandlingstid.

Et nytt nøkkeltall vi tar i bruk er antall faktiske tilsyn målt mot antall byggesaker. Her er det svært store variasjoner mellom kommunene, og mange som ikke rapporterer. Et mål med å introdusere nøkkeltallet er å få større

oppmerksomhet om det, slik at også kvaliteten på rapporteringen blir bedre - slik vi har sett på andre områder.

Vi har fra i år også tatt med saksbehandlingsgebyr for enebolig. Dette er en kostnad som varierer fra under 4.000 kroner hos de rimeligste kommunene, til over 25.000 kroner i de dyreste kommunene.

Vann, avløp og renovasjon

197 .plass

Andel nøkkeltall som har blitt bedre

25

2,5 % vekt i barometeret

	Kommunens nøkkeltall			Plass	Landet	Kommunens karakter		
	KB 2015	KB 2016	KB 2017	KB 2017	KB 2017	KB 2015	KB 2016	KB 2017
GEBYR: Årsgebyr, vann, avløp, renovasjon og feiing (10 %)	8 511	8 131	7 912	54	10 429	5,1	5,3	5,5
VANNKVALITET: Andel tilknyttet vannverk med god kvalitet E-coli (7,5 %)	83	82	82	156	84	4,8	4,8	4,8
VANNKVALITET: Andel tilknyttet vannverk med god kvalitet IE (7,5 %)	83	82	82	161	84	4,9	4,8	4,8
VANNKVALITET: Andel tilknyttet vannverk med god kvalitet farge (2,5 %)	83	82			83	4,9	4,9	
VANNKVALITET: Andel tilknyttet vannverk med god kvalitet pH (2,5 %)	83	82	82	150	82	5,2	4,9	4,9
LEVERANSE: Brudd i vannleveransen, snitt timer per år per innb. (5 %)	0,0	0,0	0,0	51	0,6	6,0	6,0	6,0
VANNLEKKASJE: Andel av vannet som lekker bort (5 %)	40	35	33	267	31	2,1	2,5	2,8
FORNYING: Andel fornyet vannledningsnett siste tre år (5 %)	0,0	0,1	0,2	249	0,7	1,0	1,2	1,4
FORNYING: Andel fornyet spillvannnett siste tre år, avløp (5 %)	0,0	0,4	0,4	138	0,6	1,0	2,1	2,0
RENSEKRAV: Andel tilknyttet anlegg som overholder alle renskrav (20 %)	100				55	6,0		
ANLEGG: Antall stopp i kloakken per 100 km spillvannnett (5 %)	6,6		5,1	177	5,3	4,5		5,2
OVERSVØMMELSER: Antall oversvømte kjellere hvor kommunen har erkjent ansvar, per 10.000 innbyggere (5 %)	0,0		0,0	1	1	6,0		6,0
RENOVASJON: Andel husholdningsavfall levert til gjenvinning og biologisk behandling (20 %)	29	31	31	307	38	2,2	2,7	2,8

Gebyrene for vann, avløp, renovasjon og feiing i Førde er relativt lave. Det er positivt så sant det ikke betyr at vedlikeholdet på anleggene lider.

Ifølge statistikken lekker det en god del fra ledningsnettet. Mange kommuner har langt bedre statistikk.

Fornyingen av vannledningsnettet har de tre siste årene vært liten.

Utskifting av spillvannnettet har ikke vært særlig prioritert de tre siste årene, ifølge statistikken. Få kommuner har et lavere tempo.

Andelen av avfallet som går til materialgjenvinning og biologisk behandling ligger litt under normalen.

Nasjonale utviklingstrekk:

Nøkkeltallene i sektoren er fornyet etter konkrete forslag fra Norsk Vann. Blant annet fanger vi nå opp vannkvalitet på en annen måte enn før, og har skiftet ut noen av

nøkkeltallene knyttet til avløp.

Gebyrene skal i utgangspunktet være så lave som praktisk mulig. Samtidig er det viktig å se helheten. Det sentrale er om det er sammenheng mellom gebyrene og den anslåtte kvaliteten. Vann, avløp, renovasjon og feiing er inkludert. Summene er justert for den generelle lønns- og prisveksten i kommunesektoren, og vises dermed i faste 2016-kroner.

Vi har fire nøkkeltall for vannkvalitet, hvor kvaliteten målt med hensyn til ecoli og intestinale enterokokker har klart størst betydning. Om det er brudd på vannleveransen er en ny indikator. Her er det lite som skiller de fleste kommunene, men enkelte kommer ganske dårlig ut.

Lekkasje fra vannledningsnettet er et problem i mange kommuner, hvor en stor del av vannet rett og slett forsvinner. Det er dårlig utnyttelse av ressursene, og her er det ingen bedring å spore over tid.

Utskiftingen av ledningsnettet går også i et fortsatt veldig lavt tempo, ifølge statistikkene.

Et nytt nøkkeltall er antallet stopp i kloakken, målt per 100 kilometer ledningsnett. Her er tallene relativt små, men det er likevel ganske store forskjeller mellom kommunene som rapporterer.

Et nytt nøkkeltall er antallet stopp i kloakken, målt per 100 kilometer ledningsnett. Her er tallene relativt små, men det er likevel ganske store forskjeller mellom kommunene som rapporterer.

ANALYSE

Høyere kvalitet tross skandaler

Kommune-Norge utviklet seg klart i positiv retning i fjor. Særlig innen barnevernet blir nøkkeltallene I STOR GRAD bedre.

Det har ikke vært noe godt siste år for barnevernet i kommunene. Den nyeste skandalen er fra barnevernet i Land. Men data i Kommunebarometeret indikerer at kvaliteten tross alt sannsynligvis øker i tjenesten samlet sett:

14 prosent av sakene tok mer enn 3 måneder å behandle i fjor, det laveste siden statistikken ble innført. Tre år tidligere var andelen hele 25 prosent.

Bemanningen ble betydelig større i fjor, og har aldri vært høyere. På fire år har antallet ansatte med fagutdanning økt med 30 prosent.

Flere barn i barnevernet har en tiltaks- eller omsorgsplan enn noen gang.

Mye oftere bedre enn dårligere

Slik Kommunal Rapport måler utviklingen i Kommune-Norge, var det innen nettopp barnevernet at det var størst andel av forbedringer. Hele 63 prosent av tallene i barnevernsbarometeret ble bedre i fjor. Ingen andre sektorer har så god statistikk. Nærmest er økonomi, etter et år hvor Kommune-Norge har hatt de beste resultatene på ti år. Også innen grunnskole og helse var det en klar overvekt av nøkkeltall som ble bedre målt mot året før, enn verre.

Totalt sett forbedret Kommune-Norge seg i 53 prosent av barometeret, mens utviklingen var negativ i 37 prosent av nøkkeltallene. Det er en profil omtrent som for ett år siden, da kommunene også kunne vise til klart bedre nøkkeltall enn tidligere.

Der kommunene sliter mest med å forbedre seg, er kostnadsnivået. Flertallet av kommunene fikk høyere kostnader i fjor, etter at vi har korrigert både for det antatte utgiftsbehovet og lønns- og prisvekst. Sosialtjenesten, barnevern og helse var sektorene hvor kostnadene økte klart mest på nasjonalt nivå.

Innen vann, avløp og renovasjon har andelen nøkkeltall som har blitt dårligere det siste året, også vært klart større enn andelen som ble bedre. Slik har det vært hvert år siden Kommunal Rapport begynte målingen i Kommunebarometeret i 2010.

Lange trender

I pleie og omsorg er bildet fortsatt veldig variert mellom kommunene. Men noen trender er tydelige. Legedekningen på

sykehjem har økt uavbrutt de siste ti årene. Omfanget har økt med 74 prosent i denne perioden. Tiden beboere på sykehjem har med fysioterapeut har økt med 40 prosent fra bunnåret 2009 og fram til i fjor.

Bare det siste året har antallet plasser for demente økt med knapt 6 prosent, men fortsatt har kommunene langt fram til å fylle behovene her – det er anslått at om lag fire av fem gamle på sykehjem har en grad av demens.

Fortsatt er imidlertid nesten hver femte plass på sykehjem ikke etter moderne eneromsstandard. Her har det skjedd lite de siste årene.

Mange får ikke barnehage

I barnehagene går stadig flere barn med minoritetsbakgrunn i barnehage, men andelen er fortsatt mye lavere enn for barn med norsk bakgrunn. Bemanningen var omtrent uendret, mens andelen menn økte helt marginalt også i fjor. Som Kommunal Rapport fortalte sist uke, står imidlertid hele 4.300 barn med rett på plass, uten et tilbud. I grunnskolen fortsetter avgangs-karakterene å øke, noe som delvis er forklart ved at valgfag de siste årene har blitt en del av datagrunnlaget. Et nytt nøkkeltall i barometeret i år er andelen lærere under 40 år – en andel som øker. Derimot ligger andelen lærere med godkjent utdanning litt lavere nå enn for et par år siden. Data fra elevundersøkelsen viser at det er klart høyere andel elever som sier de trives godt på skolen nå, enn for fire-fem år siden.

Storkommuner blir bedre

Det er ingen kommuner som har forbedret så stor andel av nøkkeltallene i fjor som Oslo. En viktig forklaring på at Kommune-Norge samlet leverer bedre statistikk, er nettopp at store kommuner har klart bedre nøkkeltall enn før. Bergen, Trondheim, Bærum, Sandnes, Stavanger og Skien er også blant de 15 kommunene hvor størst andel nøkkeltall har blitt bedre det siste året.

Økonomiske forutsetninger har en betydning for kommunenes resultater. Kommuner med god inntekt kommer generelt bedre ut enn de som har lav inntekt i utgangspunktet. Dermed ser det også ut til at små kommuner presterer bedre enn store. I Kommunebarometeret korrigerer vi litt for disse forskjellene i økonomisk utgangspunkt. Når vi har gjort det, er det de store kommunene som kommer litt bedre ut enn de små.

Forskjellene basert på størrelse er likevel små. Småkommuner er i topp og bunn av

tabellen, og der finner vi også store kommuner.

Finnmark henger etter

De geografiske forskjellene er litt mindre enn tidligere – kommunene i Troms og Nordland har i snitt bedre plasseringer i år enn i fjor. Derimot henger kommunene i Finnmark fortsatt etter. Før vi tar hensyn til økonomiske forutsetninger ligger disse i snitt på 342. plass.

En sentral forklaring på at Finnmark-kommunene henger etter, er at nøkkeltallene innen grunnskole gir veldig svake plasseringer. Kommunene drifter også dyrt, selv etter at vi har korrigert for kostnadsindeksene i inntektssystemet. I teorien skal det korrigeres for alle ulike ulemper kommunene selv ikke kan påvirke. Som vanlig er det kommunene i Vest-Agder som har de beste plasseringene basert på nøkkeltallene alene, godt foran kommunene i Sogn og Fjordane og Oppland. Særlig innen pleie og omsorg, barnevern og økonomi løftes kommunene på Sørlandet på tabellene i barometeret.

Analysen sto på trykk i Kommunal Rapport nr 12/2017, 30. mars

De ti beste i fylket

KOMMUNE	PLASS	GSK	P.O	B.VERN	B.HAGE	ØKO.	KOSTN.
Aurland	21	39	61	124	91	70	422
Sogndal	36	23	390	163	331	46	191
Førde	40	8	335	230	122	203	186
Stryn	43	12	275	105	191	142	142
Gloppen	46	42	200	130	35	396	239
Hornindal	47	29	160		83	223	250
Fjaler	62	9	413	249	71	179	53
Askvoll	73	61	212	276	67	192	103
Gaular	88	53	340	141	24	310	127
Balestrand	99	75	123	116	207	301	391

De ti beste i kommunegruppa

KOMMUNE	PLASS	GSK	P.O	B.VERN	B.HAGE	ØKO.	KOSTN.
Hole	26	16	172	51	316	162	91
Sogndal	36	23	390	163	331	46	191
Mandal	37	91	86	117	150	171	107
Førde	40	8	335	230	122	203	186
Randaberg	97	67	76	30	247	320	244
Bamble	108	195	180	39	155	120	289
Frogn	156	13	425	33	261	278	105
Strand	201	212	287	78	408	34	43
Re	213	288	29	88	168	234	200
Os	215	201	292	235	335	99	83

De kommunen likner mest på

KOMMUNE	PLASS	GSK	P.O	B.VERN	B.HAGE	ØKO.	KOSTN.
Søgne	55	165	137	129	185	27	12
Fet	121	112	50	63	412	273	56
Skaun	162	272	121	120	310	51	27
Strand	201	212	287	78	408	34	43
Time	236	118	279	182	394	200	151
Malvik	243	68	228	343	356	333	28
Gjesdal	244	46	258	253	401	193	46
Flora	254	178	347	287	60	334	278
Vindafjord	262	135	20	415	244	230	233
Sørum	268	137	237	113	311	371	81
Nannestad	270	342	249	103	403	63	1
Hå	273	294	177	202	405	93	6
Stord	282	232	143	300	199	263	174
Melhus	285	203	90	345	313	288	21
Eigersund	288	245	236	349	235	95	231
Meland	290	234	216	292	376	191	204
Giske	338	145	22	412	414	426	165
Klæbu	343	141	417	297	200	386	94
Bømlo	380	298	277	307		144	274

Kommunen målt mot egne naboer

KOMMUNE	PLASS	GSK	P.O	B.VERN	B.HAGE	ØKO.	KOSTN.
Sogndal	36	23	390	163	331	46	191
Førde	40	8	335	230	122	203	186
Askvoll	73	61	212	276	67	192	103
Gaular	88	53	340	141	24	310	127
Balestrand	99	75	123	116	207	301	391
Jølster	199	83	245	35	29	420	353
Naustdal	337	275	181	263	201	380	173

Viktigste endringer i barometeret

To sektorer er spesielt endret det siste året. Eldreomsorg er omdøpt tilbake til **pleie og omsorg**, hvor vi ved hjelp av kommuner, fagfolk og konsulenter har skiftet ut nøkkeltall tilsvarende 40 prosent av sektoren. Hensikten har vært å gi et bedre bilde av

hele tilbudet i sektoren, og premiere mangfold.

Innen **vann, avløp og renovasjon** har vi fått konkrete forslag til forbedringer fra Norsk Vann, som vi i all hovedsak har tatt i bruk. Hensikten har her vært å få en bedre

indikator som også har støtte i bransjen.

Fra foreløpig til endelig versjon er det gjort noen få rettinger av feil i datagrunnlaget, som i relativt få tilfeller har effekt for enkeltkommuner.

Slik beregner vi karakterene for hvert nøkkeltall

De 5 % beste verdiene innen ett nøkkeltall får karakteren 6 - som er toppkarakteren. Ved å sette grensen på ca den 20. beste kommunen unngår vi problemet ved at det ofte er enkelte kommuner som ligger særlig langt unna "normalen".

På samme måte er grensen for bunnkarakteren 1 satt ved de 5 % laveste verdiene for nøkkeltallet.

Når vi har laget denne skalaen, betyr det også at en kommune som får karakteren 3,5 har et nøkkeltall som ligger midt mellom grensen for topp- og bunnkarakter (3,5 ligger midt mellom 1 og 6).

Det er disse kommunene vi ofte betegner som «normalkommunen». Hvis en kommune mangler et nøkkeltall, har vi gitt

den karakteren 3,5 for å kunne beregne en totalskår.

Spørsmål om Kommunebarometeret, eller vil virksomheten bli abonnent? Send epost til barometer@kommunal-rapport.no.

Hva betyr det å være en normalkommune?

I analysen bruker vi ofte begrepet normalkommune. Da viser vi *ikke* til kommunen som ligger på landsgjennomsnittet - men den kommunen som har et resultat som er midt mellom de aller beste og de aller dårligste kommunene. En normalkommune vil ha karakteren 3,5

(se boksen over). Landsgjennomsnittet er i veldig stor grad påvirket av innbyggertallet og resultatene i de store kommunene. Men vi ser i noen tilfeller at det er veldig stor forskjell mellom landsgjennomsnittet og hvor de fleste kommunene befinner seg på skalaen. Da

kan det bli stor forskjell mellom hva normalkommunen leverer, og landsgjennomsnittet. Det viktige er å identifisere hva som er de beste resultatene i Kommune-Norge, uavhengig av kommunestørrelse.